

Ekalesiyestis

Wonawiiakowa

Getayakovi wawaya iiyabo Ekalesiyestis igirumi. Wawaya mududi sanoghonoghosi da kiiwawo Solomon mmko bukana igirumi. Giruma wawayina na tomogha nuwagiura kirakiina. Tounamani ikwatuvena mayeni da Abawiiyeveveyana. Abawiiyeveveyana sisiya mududi bogae ivisisiyana. Yana basuna mmko: Wawaya korotodi gesiyakovi da God touna iiyabo, na simatipo da sawara tupadi satubutubugha na yadi basuna siyabanana. Bi gerubana basudi siyabanana.

Abawiiyeveveyana yawonewoneda da awaki mmkodi wawaya sanoghonoghosi. Wawaya viya bera sabera na basudi gegha. Abawiiyeveveyana mmkodi bera yimaghatari touda biiyadi. Nokona ware wawaya iyiimatipo da yanunu iyaburawatawani. Touna yawonawona da nokona neghanegha. Mmkodi wawaya sik-abibanani da yawa mmko kuburina debane na basuna gegha.

Sawara tupadi basudi gegha

¹ Mmkodi na abawiiyeveveyana yana sisiya, Deivid natuna, iiyabo Jerusalem kamone iyiikii-wawo na:

² Abawiiyeveveyana iwona da, “Sawara tupadi basudi gegha,

yawa na yana basuna gegha, parapa basuna gegha!”

³ Tomogha bagibagi tupadi mma kubura debane yaberabera

na awaki yakabi?

⁴ Kimta yanagho, bi kimta yapiika,

bi gegha da kubura yamake waghata.

⁵ Gabudara yagae, bi gabudara yayowogha,

bi yiyaininagha da mema yageege maghana nabo.

⁶ Yanunu wareregubugubura yana nawae yatapi yanagho,

da yatapi wiikenavivira yagae yanagho kiki-ramutumutuba yana nawae;

yanunu yatapi da yatapi wiikenaviivira.

⁷ Rarima savera sayowogha yegiiye,

bi gegha da yegii geiyabonubonuvina.

Rarima samama saveramagha anagha matadiye mema sawusiwusirana,

bi vera sadagumayeni sayowogha yegiiye.

⁸ Sawara tupadi saberam da kwamameyem;

wawaya kate gerubana noko kiiravine inisisiyana.

Bagune mata yakitada meme, bi gerubana inanunurina,

bi taina yawaiyana da meme, bi gerubana inanunurina.

⁹ Awaki sawaridi tupadi naghove situbugha,

na bada sinatubugha magha.

Sawara tupadi wawaya naghove sibera,

na bada sinabera magha,

getana da awaki wouna mma kubura debanena.

10 Metagha wawaya inawona bo, “Kita, mmkona sawara wouna!”

Bi gegha, sawara tupadi naghove situbugha, naghove waghata muriye da tatubugha.

11 Getana iiyabo iyanoghonoghosi da awaki naghove itubugha,

bi getana iiyabo kata wawaya awaki saberabera na inanoghosidina.

Getana iiyabo nokodi sawara raghani muriye sinatubughana inanoghosidina.

Nuwagiura yana basuna gegha

12 Tagu, na Abawiiyeveveyana bi Isrel damdi yadi kiiwawo, bi Jerusalem kwanatune ayamakamake. 13 Yagu Nuwagiura miisenama na akayoveni da bera tupadi kubura debane parapa ayakita yapoyaporidi. Na anoghota bo, “God nuwapoya da piropiro vitadi wawaya iveredi da iyitaina iriredi.” 14 Tagu sawara tupadi wawaya kubura debane saberabera na akitadi, kokita, tupadi na basudi gegha, ware tayimatipo da yanunu taya veraverakwavini.

15 Awaki iriwariwa na gerubana sinakabi wirotomanina,

bi memeda awaki isiwana na gerubana sinakabiyawa wiikapuna.

16 Na tagumani awonena mayegu, “Kita, kiikiwawo iyawogha naghoguve Jerusalem kwanatune sivibadana, toudi meboda nuwagiura miisena gwabidiye bi gegha da tagu yagu nuwagiura da akowa na parapa simiise kirakii.”

17 Tagu parapa avinuwanothonoghota kirakii

da nuwagiura ayakovi, bi kate kawakeekee da neghanegha. Bi gegha, tagu abanani da mmko teya na yanunu vera kwavikwavinina.

¹⁸ Memeda yagu nuwagiura inaragata kirakii,
na tagu parapa aninuwapoya.

Bi bada memeda sawara peyaridi akovidi anay-
ouna,
na tagu parapa aninuwapoya.

2

Wiinuwamiise kayovenina basuna gegha

¹ Tagu awona bo, “Wasina, animatipo da tagu-
mani aninuwamiiseyena mayegu.” Bi gegha,
abanani da mmko bada basuna gegha. ² Na

awona bo, “Maniwa touna neghanegha. Wi-
inuwamiiseyena mayegu na basuna gegha.”

³ Yagu nuwagiura iyinaghovegu kiiravine, na
parapa ayanoghonoghota kirakii, da metagha
wainma bo neghanegha beradi ayabera da ay-
inuwamiiseyena mayegu, bi ayakovi memeda
mmko imiise wawaya kiiravidiye, mma kubura
debane mmko raghanina tupona yawayawiidi
samakamakena.

⁴ Tagu parapa bagibagi kiitowana abera. Bare
ayoghana, da wain kwabudi kiiraviguve abera.

⁵ Kiimatagha kwabudi abera bi kii bogaebogae
awawa da kam siyavereyana. ⁶ Bi tarakibubu

aberadi da rarima siyaveregu da yagu kii pe-
yaridi kiiravidiye. ⁷ Bi wiibagubagurana koro-
todi, tomotomogha bi wasiwasike agimona da
kate wiibagubagurana mududi iiyawogha nama
yagu bareye situbughana. Bi kate bada kau da sip

peyaridi avirapeneyana geware kiikiiwawo iiyawogha Jerusalem kwanatune naghove simakena. ⁸ Tagu silva da gould peyaridi, nokodi na kiikiiwawo yadi sawara wiinuwakayowanidi kubura wiibatama avituwiitaghomana. Tomotomogha da wasiwasike kiiraviguve sitawora bi bada natuwavinegu kepakepamaridi korotodi, parapa kepakepamaridi. ⁹ Na yagu sawara parapa sipeyara geware wawaya Jerusalem kwanatune naghoguve simakena naboni. Mmkodi sawaridi tupadi kamodiye, na yagu nuwagiura gemeyani iyakuyoveguna.

¹⁰ Sawara akitadi bi akayoveni da ayimatipo,
na toudi beraberadi akivina.

Tagu sawara tupadi mekodi siyaberagu
da ayinuwamiise na avimatipovedi.

Bi bagibagi tupadi siberagu da avinuwamiise,
yagu bagibagi tupadi miisanina kiiravidiye
na nuwamiise akabi.

¹¹ Wasina bi sawaridi aberana kiiravidiye parapa
anoghoti kirakii

da kate yagu bagibagi ghamadi,

bi akita da bera tupadi na kwebudi,

noko ware yanunu taya veraverakwavini na
naboni,

da getana awaki toudi gwabidima tanayouna
mmko kuburina debane.

Nuwagiura yawata makena basuna gegha

¹² Wasina bi adagu aninuwanoghonoghoti
nuwagiura,

kawakeekee da neghanegha beradi kiiravidiye.

Tomogha iiyabo muriye kiiwawo murinagha in-
apiika

na awaki nada Tagu abera na bada inabera.

¹³ Tagu akita da nuwagiura na iwaratete kirakii
geware neghanegha naboni,
mayimayiyina yeghana na imiise geware wi-
ididibara naboni.

¹⁴ Wawaya nuwanuwagiurina matanama yakita
da mebo yanono,
bi wawaya kawakeekeena na ware wi-
ididibare iyapeepewa.

Bi gegha, akovi da berana tanagha yapiika
nokodi wawaya bata biiyadi.

¹⁵ Wasina bi awonena mayegu bo,
“Yagu rabobo na mayimayiyina
wawaya kawakeekeena yana rabobo na
naboni.”

Bi awona bo, “Mmkona bada basuna gegha.
Na nuwagiura kirakiima awaki akabi?”

¹⁶ Getana da iiyabo, wawaya nuwanuwagiurina
inanoghotamayenina
bo wawaya kawakeekeena inanoghotama-
mayenina.

Wawaya nuwanuwagiurina yarabobo na mayi-
mayiyina
metagha wawaya kawakeekeena
yarabobona naboni.

¹⁷ Basuna sawara tupadi mma kubura debane
taberabera na nuwapoya saverevereda noko bi-
idi yawa avisinighiihiyeni. Bera tupadi na ba-
sudi gegha - ware yanunu taya veraverakwavini.

Bagibagi kirakii na basuna gegha

18 Tagu yagu kayopika tupadi mma kubura debane asinighiiyedi, basuna akovi da bera ayaberabera na tomogha iiyabo muriguve in-ibada, na ima debane anakuyowana. 19 Bi iiyabo iyakovi? Noko wawayina inakowa kirakii bo inaneghanegha? Bi gegha da bera tupadi kiiravidiye ayabagibagi na inirapeneyana, sawara tupadi mmko kuburina kamone yagu nuwagiurama situbughana. Toudi na basudi gegha. 20 Na noghota awamiri da yagu kayopika mmko kuburina debane tupadi kiiravidiye na avinuwapoya kirakii. 21 Wawayana na nuwagiura, akowa da noghotama sabagibagi, bi wasina bera tupadi rapediye na sakuyowana da wawayana tana iiyabo gekiiravidiye iyabagibagina inirapeneyana. Mmko bada yana basuna gegha, bi gebera miisenana! 22 Wawayana tubuyinama da gayaminama mmko kuburina debane yabagibagi kirakii, bi awaki yakabi? 23 Yana make gabudaridiye na sinivisi yakabikabi bi yana bagibagi yaberani da nuwanuwana yapughu. Bi kate nubabasuve na bada geiyakenakenana. Mmko bada basuna gegha.

24 Bera miisena wawayana inabera na inakam da inaniuna bi ininuwamiise basuna awaki ibera situbughana kiiravine. Bi akita da mmko teya na God gwabinama ipiika, 25 basuna God gegha, na getana iiyabo inakam bo ininuwamiisena. 26 God, na nuwagiura, akowa da nuwamiise iiyawogha sinuwamiimiiseyenina yaveredi, bi tamumu damdi na yaberadi da sabagibagi, situwiitaghoma da simaghara, bi iiyawogha sabera da God yinuwamiise na mourina toudi

yaveredi. Mmko teya, na basuna gegha - ware yanunu taya veraverakwavini.

3

Sawara tupadi ere kadi gabudara

¹ God, sawara tupadi kiiravidiye na kadi iri itoura.

Bera tupadi mma kubura debane satubutubugha na ere kadi gabudara waghata:

² Touna gabudara itore da wawaya inatubugha
bi bada rabobo kana gabudara,
wawa gabudarina itore
bi bada yaba kana gabudara.

³ Kasunugha gabudarina itore
bi bada wiiyawa kana gabudara,
tayinarika gabudarina itore
bi bada yoghana kana gabudara.

⁴ Dou gabudarina itore
bi bada maniwa kana gabudara,
wiinuwapoya gabudarina itore
bi bada riku kana gabudara.

⁵ Touna akima wiirubusarana gabudarina itore
bi bada wiitaghoghoma kana gabudara.
Wiiaghaghuwana gabudarina itore
bi bada gewiiaghaghuwana kana gabudara.

⁶ Sawara wiinogha gabudarina itore
bi bada wiiwapewapeyana kana gabudara,
sawara kabitawana gabudarina itore
bi bada wiitavetaveyana kana gabudara.

⁷ Gara gosira gabudarina itore
bi bada popo kana gabudara,

wiiraborabobo gabudarina itore,
bi bada wiisisiya kana gabudara.

⁸ Wiinuwayuyuna gabudarina itore,
bi bada wiigiyaguveyana kana gabudara,
wiiaviya gabudarina itore, bi bada
nuwaruriri kana gabudara.

4

⁹ Wawaya tanaduma yamakamake na wasina,
bi gegha da wawaya bata sinamakena inami-
ise kirakii.

Toudi yadi bagibagiye siniwiitakabivivirana
da miisena sinabanani.

¹⁰ Memeda toudi, tana inabeku,
na tana inageghomiiri da kwiinana iniwi-
iteni.

Bi meboda wawaya tana makedumana bi in-
abeku na noko ibero kirakii,
basuna getana iiyabo nama da iniwiitenina.

¹¹ Mayimayiyina, wawaya bata sinikena
rereghana na sinidi sinamuyamuya,
bi wawaya tanagha na metagha tanaduma bi
sinina inamuyamuya?

¹² Rubana aviya wawaya inagogona wawaya
tanaduma makamakena biidi na inageei-
wayi,
bi wawaya bata na sinimiiri kubukubutana
na aviyina sinageebodeni.

Wawaya yadi aroba na parapa maragata
ghamana ware kwaro, urawa yadi
arobama sametanina naboni.
Tam gerubana noko kwarona kunayaragha
yaininenina.

5

Moura kirakii basuna gegha

10 Memeda mane kuninuwayuyuneni, na kate
 gegha inanunurimna;
 bi meboda kwakayokayoveni da kuna
 moura,
 na kate geyamkayowana tupadi kunayounana.
 Yam nuwagiura na kwebuna.

11 Kunamoura kirakii,
 na wawaya korotodi sinapiika siniwiitem
 da yam moura koniawaviyaneni,
 bi yam moura kunakita bi kuna ruruwiitete-
 wosi da inayorikovi.

12 Wawaya iyyawogha sabagibagi kirakii na sak-
 ena yapora,
 bagune memeda sakam kirakii bo
 gesiyakamkam kirakiina;
 bi wawaya moura ghamana teya, na geiyak-
 enakena yaporana.

13 Nuwapoya tana bero kirakiina kubura debane
 akita na mmko:
 Wawaya tana iyyabo inamoura kirakii,
 bi memeda inakabitawani tounamani kiravine,
 na mourina inageghomiiri wawayina in-
 akasiwiiberu.

14 Meboda wawaya tana yana mane wiigimogi-
 mone itore,
 bi gegha, yikuwamira da yabero na noko
 manena yiwapeni.

Wasina bi raghanina inarabobo,
 na natunatuna kate gegha ere yadi manena.

15 Noko naboni touda ighanidagha tatubugha,
 getana mane bo sawara,
 bi raghanina tanarabobo, na mmko kuburina
 tanakuyoveni,
 na kate getana awaki tanakawarina.
 Touda yada bagibagi tupadi kiiravidiye na
 getana miisana imadae tanakawarina.

7

Yawa kana nuwagiura

15 Yagu yawa na basuna gegha, bi gegha da
 kamone na sawara tupadi akita:
 Rotomana wawayidi na God yana gwara
 sakivikivini bi gegha da saraborabobo,
 bi berabero wawayidi na God yana gwara
 gesiyakivikivinina bi gegha da samake da
 raghani gurina.

16 Noko biidi gekonanoghosi da tami parapa ro-
 tomanimi,
 Bi gekoniyaba da tami yami nuwagiura
 parapa miisedi.
 Da kowiiwiini tamimani konirabobo
 mayemi?

17 Gegha konabera da tami bero kirakiimina,
 gekonabera da parapa wawaya kawakee-
 keedi.
 Metagha, kowiiwiini da konarabobo yaninagha,
 muriye da gabudara waghata inakabi?

18 Augunai da bera miisena na meboda mmkodi
 wonawiikatagha konakabitawana:
 Wawaya iiyabo God yakabikabikarawayeni,

na mmkodi keda berodi yadi bata gwabidima inamiiritaveyana.

¹⁹ Nuwagiura yabera da wawaya tana yimaragata kirakii,
geware kiikiwawo yadi 10 kwanatu tanagha kamone sibatana naboni.

²⁰ Getana wawaya nama mmko kuburina debane iiyabo nonowa bera rotomanidi yaber-
abera,
da tamumu geiyaberaberana.

8

Abawiiyeveveyana yana sisiya

¹⁶ Raghanina yagu gayama ayiteteni da nuwagiura parapa ayakovi bi kate wawaya yadi bagibagi ayaruruwiitete mma kubura debane, nubabasuve da raghaniye na gerubana ayakenana. ¹⁷ Wasina bi God awaki beradi tupadi ibera na akitadi. Awaki bagibagidi mma tanawa debane satubutubugha na getana iiyabo iyakakovidina. Bagune memeda wawaya parapa yakayopika da akovina iyakabi, kate gerubana inakovina. Wawaya akowa woraworana meboda iwona da iyakovi bi gegha da wiisuwona touna geakovina iyakabina.

11

Wawaya woudi kadisiya

⁹ Wawaya woumi, yami kayowiikomerozana konuwasisireni.

Tami patana yaragimiye na yawa kovinuwamiiseyeni.

Awaki kokayokayoveni na kobera,
bi nuwanuwami yana wiina kokivini.

Bi konoghosi da raghani damone,
na God mmkodi sawaridi tupadi kiiravidiye
na wiitupawamiwamira inaveremi.

¹⁰ Na nuwabero nuwanuwamiye kokabitave-
taveyana,
bi sinimiye piropiro tupadi kokabitave-
taveyana,
kiiravine kayowiikomerowana da kate
tubugha rubodeyana na basudi gegha.

12

¹ Na yami kayowiikomerowana gabudaridiye,
na kami berabera wawayina konoghotaboga,
muriye da piropiro gabudaridi sinapiika bi bodu
sinapiika

na noko raghanine konawona bo
“Yawa kata geiyamiise kamoghana,”

² muriye da noko raghanina na gabudara, matu
da kewokewo yeghanidi sinarusowa tami
biyadi,
bi kiyara uwadi dumadumadi gemeyani
sinanaghotaveyanana,

³ raghanina bare koyakoyagha sinakiroro* bi
tomotomogha maragasidi sinaturayoudi,†

---

* **12:3:** Mmkona miiba sisiyina wawayata tubuyina yisisiyeni
raghanina inamorabana, † **12:3:** Mmkona wawayata kayena
yimiibeyeni,

raghanina gudaguda[†] siniraborabobo basuna
 toudi gepeyaridi, bi
 nokodi kitawiiverama[§] sinakitakita na
 sinarusowa.

⁴Tainam sinapotepoteyana

da kwaritu kedae gekunawaiyanana.

Tami kate gerubana da parawa kana gudaguda
 kwarituna konawaiyaneni,

bi bada gerubana manu gamodi kenama
 sinakasikasi wiimatakim bi kunawaiyana.

⁵Tami gawara kiidamo kirakiidi konanagharedi,
 bi kedae pepewa na sinikumakumararayina.

Raghanina almond^{**} kiina yapopona;

bi tatata tounamani yatayinakwaro mayeni -
 miimiikiidigha yatete yanagho,
 bi wiina tupadi na sinamomogha.

Kiiravine wawaya na sanono yadi wiiyawitaveyana
 gawarina makewaghawaghagine,

wasina bi nama kedae na duudu
 inaghaaghari iyyawogha sirabobo na
 kiiravidiye.

⁶Bi kwaro silvama siberana inatamoyaragha,

bi kaboma gouldma beraberana
 inagawowori;

bi kiyabu wusire makamakena inatamogawowora;

bi kwaro doguve yarororoga na inatamoyaragha;

[†] **12:3:** Mmkona wawaya nighona yimiibeyeni, **§ 12:3:**
 Mmkona wawaya matana yimiibeyeni, ^{**} **12:5:** Almond
 touna kii tana bi Isrel kubure yagogogo bi yanunu raghanidiye
 na yapopo da poepoena.

bo wil doguve inatamorika.

⁷ Bi popoku sinaveramagha sinidobodobo mema sipiikana,
bi yawa yawiina na inaveramagha God biidi,
iiyabo iveredana.

⁸ Abawiiyeveveyana iwona da, “Sawara tupadi basudi gegha,
parapa basudi gegha!”

God metagha iwonemina naboni kobera

⁹ Abawiiyeveveyana na geakakovina kawagha bi gegha da touna nonowa wawaya bada akowa kiiravine iyiiyevevedi. Touna wona kayowiiwiiyaka igirumeyana da yadi wiisuwona ikabirubatabatadi bi iriri yapoyaporidi.

¹⁰ Abawiiyeveveyana ivimatipo da sisiya waghata iyabanana bi iyagiruma da wiisuwona iyimaghatara yapori.

¹¹ Wawaya nuwagiura kirakiina yana sisiya na ware kii gangamna naboni meko sip bodaboda sakabi da sip situwiitetedina, bi yadi wonawiiyoyowana na ware kii ere tutuna gangamna damone meko amama sarouwiimasiyeni yayowogha na naboni. ¹² Iikatayim natugu, kuberawiiyasi da wiiyeveveyana mududi gwabidima kumiiritaveyana. Buka girumidi na getana meme damodina, bi akowa kabikirakiiyenina na inabera da tubuyim inamameyeni.

¹³ Mmkodi bera murine,
na sawara tanagha anawoneni:

God kumararayenina bi yana sisiya bagibagidi
kunikabisisiredi,
basuna wawaya situbugha na mmkodi bera
tupadi kiiravidiye.

- 14 Sawara tupadi taberabera na kiiravidiye,
God kate inageghomiiri da initupawami-
wamireda,
memeda miisena bo berona,
bo meboda wiikowoye bera situbugha na
kiiravidiye.

Buk Baibel long Anuki
Portions of the Holy Bible in the Anuki language of
Papua New Guinea
Buk Baibel long tokples Anuki long Niugini

copyright © 2010-2016 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Anuki

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-06-02

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

3c3405c8-4e9b-582a-95e8-4f2128c4872e